

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

I Decembrie

În ziua de 1 Decembrie 1918, instinctul nostru național, a doborât granițele artificiale, ce despărțeau în mod vitreg pe fiii poporului român.

După hotărârea vitejască dela Chișinău, după triumfătoarea decizie dela Cernăuți, la 1 Decembrie 1918, a urmat înălțătoarea declarație dela Alba-Iulia.

Cele trei provincii românești: Basarabia, Bucovina și Ardealul s'au eliberat de împilarea jugului strein, și s'au îmbrățișat cu țara mamă, formând România mare, în veci nedespărțită.

Ziua de 1 Decembrie este pentru Români, zi de triumf, căci la aceasta dată, Ardealul cu Banatul, Crișana și Maramureșul, și-au răzbunat suferințele de veacuri strigând: trăiască România mare. În aceasta zi, sărbătorim strădaniile de veacuri, ale valurilor de generații, care au urzit în sufletele lor același ideal: România mare. Dorința lor s'a împlinit. Trăim toți Români sub aceeași conducere românească, călăuziți de aceleași nizuințe și îmbrățișând aceleași îndatoriri.

Biserica noastră ortodoxă participă cu sufletul înălțat, la comemorarea zilei de 1 Decembrie. Această Biserică s'a identificat în tot trecutul nostru cu aspirațiile și durerile Românilor. În momente de grea cumpănă Biserica ortodoxă a fost farul strălucitor, stâlpul de foc, care a indicat neamului românesc calea destinului. Și azi, când pacea Europei este amenințată de aspirațiile nelegitime ale unor vecini după pământ românesc, Biserica ortodoxă română ridică sfânta cruce și ne strigă tuturor: Nu vă odihniți pe laurii gloriei trecute, ci vă mobilizați sufletele pentru zilele grele ce pot veni asupra noastră. În ultima vreme, prin im-

portante manifestații politice, se pun în discuție fruntariile patriei române. Iar când pe deasupra acestor manifestații, plutește spectrul războiului, toată suflarea românească să fie pătrunsă, de focul sacru al iubirii de: limba, legea și glia strămoșească.

O spunem vrăjmașilor noștri revizionști, că suntem hotărâți mai bine să murim la temelia actualelor noastre granițe, decât să pierdem măcar o brazdă din scumpul nostru pământ.

Rugăm pe Dumnezeu, să coboare duhul înfrățirii într'un singur gând asupra neamului românesc: prosperarea și păzirea scumpei noastre patrii.

Țărănimea școala de frunte a religiozității

MOTTO:

„Lipsa cultului divin la intelectuali se datorește tendinței iperacionalizării, care stăpânește azi în general viața spirituală și în al doilea rând lipsei contactului cu natura, Țăranul, el simte necesitatea cercetării bisericii, pentru că el e mai aproape de Dumnezeu prin însăși profesiunea sa. Brazda își are psihologia ei”.

Prea Sfințitul Arhiepiscop Andrei în conferința ținută în palatul culturii la 24 Noembrie 1935.

Deoparte reținut de ocupații și griji, de alta abătut de ispite și plăceri, sufletul are trebuință de intuiția deasă a tot ce-i aduce aminte de Atotputernicul și Veșnicul pentru a se inspira de umilință, demnitate și nobleță ridicându-se deasupra celor deșarte.

Cel veșnic, activitatea căruia îmbrățișează lumea întreagă, nu se ascunde nici uneia din fapăturile cu minte, căci prin puteri interne le atrage spre Dânsul. Mîntea însăș e un izvor pentru

a-l cunoaște. Astfel observatorul atent la tot ce-l înconjoară îl poate admira în operele Lui minunate, în răsăritul soarelui, în strălucitul stelelor, în splendidul florilor și în înțeleapta armonie a lucrurilor din lume și îl poate adora pe Acela, pe care mintea atât de mult îl cunoaște și inima îl presimte.

Dar nu se poate contesta, că între nenumăratele profesii și ocupații agricultura, cultivarea pământului, este aceea, care aduce pe acei cari se ocupă cu ea, mai aproape și mai des în contact cu binefacerile de multe feluri ale lui Dumnezeu, făcându-l luători aminte din semnele minunate ale măririi și înțelepciunii dumnezeiești la ființa Lui și la raportul omului cu Dumnezeu. Țăranul are prin profesiunea lui prilej mai aproape și mai des de a cunoaște că Dumnezeu e părintele și susținătorul omului și că acesta e dator a-l cunoaște, a-l cinsti, a i se supune și a se împăca în hotărârile Lui.

Agronomia ridică mai des sufletul la Dumnezeu și îl leagă mai mult de tronul Lui, căci agronomului ori unde își îndreaptă ochii, toate îi aduc aminte de Dumnezeu și cu toată invizibilitatea Lui îl fac văzut. Câte sunt minunile puterii, bunătății și înțelepciunii, cu cari îl înconjoară Dumnezeu începând cu aurora zilei prime de primăvară până în amurgul zilei ultime de toamnă. Natura întreagă îi va fi o biserică mare a Părintelui tuturor ființelor, pe soarta cărora El e stăpân!

Care altă profesiune sau ocupațiune aduce atât de mult aminte de atârarea de Dumnezeu, de raporturile nestrămutabile între muritori și Dânsul? Adevărat, că omul în orice vârstă, stare și ocupațiune observându-și pericolele poate să-și dele seama de neputințele sale și să cunoască, să caute pe dirigătorul sorții. Cui i mulțumește fiecare viața sa, cui i cere bolnavul însănătoșirea sa? Totuș țărâniea prin profesiunea ei e făcută mai atentă decât alte clase la atârarea de Dumnezeu.

Țăranul nu dela oameni își așteaptă rodirea țării, lui totul îi este Dumnezeu, care poate să-l ridice înavușindu-l ori să-l încerce sărăcindu-l. Țăranul legat de glie prin cuvântul dumnezeesc: „întru sudoarea feții tale vei mânca pâinea ta“, se poate răzima numai pe munca brațelor sale dacă cere și are ajutorul lui Dumnezeu. Cine așează soarele pe cerul albastru, ca să-i desvolte semințele semănăturii? Cine acoperă cerul cu nori, ca să-i ude semănătura la timp? Numai în Dumnezeu își poate pune încrederea semănătorul, când duce semânța la

ogor, numai Lui i poate mulțumi secerătorul, când spice grele i cad sub secere.

Pentru acestea țărâniea este școala de frunte a religiozității, a sentimentului cucernic și țăranul simte mai mult necesitatea cercetării bisericii. Credința sau sentimentul religios îi dă „puterea morală de a învinge greutatea vieții“ îi dă „curaj în situații de disperare“, îi „înobilitează simțemintele“ și îi „înfrumusețează gândurile în clipe de mulțumire“.

Grijească deci preoții, frații mei în Domnul, ca să se mențină acest caracter de cinste al țărâniei, ferind această clasă covârșitoare în Biserică de mentalitățile streine ale curentelor vremii.

I. S.

Cuvinte către intelectuali

Omul contemplativ, cel-ce stă la o parte și observă, de multe-ori trebuie să se înspăimânte de prăpastia adâncă, ce se deschide tot mai îngrozitoare în văzul ochilor noștri. Cuprinși de boala nepăsării generale, ce stăpânește pe locuitorii acestei țări, poate că am sta neputincioși și ni-am da pe brazdă și noi, dacă nu am vedea spectrul morții, al peirii de mâne rânjind în dreapta și în stânga, ba prinând rădăcini tot mai adânci și puternice în însași ființa noastră românească. Suntem divizați până în adâncul sufletului ca partide politice, ca și clase sociale, ca și confesiuni religioase, suntem divizați până într'acolo, încât brațele nu mai fac ceea-ce dictează creerul și atunci să mai avem nădejde în viitorul nostru, în existența noastră?

Românul nostru odinioară, fie țăran sau intelectual era și mai religios și mai bisericos ca cel de azi. Pericolul existenței ca neam și lege era aproape, ceea-ce îl făcea pe Români să se adune, simțind că în aceasta îl este mântuirea, iar divizarea înseamnă peire. Dar oare azi pericolul s'a îndepărtat, nu mai există, sau nu-și mai arată hidocasa-i față în dosul zidurilor noastre? Nu ne pasc atâtea pericole ca sectarismul, care roade rădăcina credinții țărâniei noastre, comunismul sau diferite organizații oculte și în deosebi francmasoneria, cari ca o caracatiță își întinde brațele sale provăzate cu mii de ventuze pentru a culege pe intelectualii noștri? Suntem oare așa de convinși că aceste organizații nu tind la nimicirea noastră ca neam și lege?

Priviți bisericile noastre dela orașe, pri-

viți disprețul de pe fața păturii noastre culte pentru tot ceea-ce miroasă a tămâie! Avem atâtea avocați, ingineri, medici, profesori, ofițeri și câți dintre ei cugetă și trăesc în conformitate cu învățăturile Mântuitorului? Întrebați-i că sunt creștini și vă vor răspunde că da, ba chiar și-o pot dovedi cu certificatul de botez. Da cu certificatul, ba însă cu fapta. Câți intelectuali — dacă își au biblioteca lor, — au în ea și Biblia? Câți o răsfoesc? Câți cercetează biserica cu gând curat afară de sărbătorile naționale, când „ex offo”, se așează aproape de sfântul altar?... câți se mărturisesc și cuminecă din îndemn sufletesc și nu de ochi lumii, câți ascultă predica și la câți dintre ei, în casele lor, se află cel puțin urmele creștinismului: câte o icoană sfântă, câte o candelă aprinsă? Răspunsul să și-l deie ei, noi ne mângâim numai a constata, că în casele lor lipsește legătura intimă cu Dumnezeu, lipsește idealismul, lipsește sufletul românesc adevărat, lipsește acel „sentire cum ecclesia”.

Surtucarii noștri în discuțiile religioase, te pisează cu „spiritul vremii”, cu revoluția franceză, care a creiat — zic ei — o altă mentalitate și dacă în Franța pot trăi oamenii — și încă bine, — fără Dumnezeu, fără biserică, de ce nu am putea trăi și noi?

Dar e falsă părerea lor! Adevărul e cu desăvârșire altul! Iată ce se scrie în „L'ami du clergé” din 1913: „e un adevăr indiscutabil, că savanții francezi și în deosebi aceia cari sunt bine cunoscuți și dincolo de hotarele Franței, se disting printr'un sentiment religios puternic...” Sau un exemplu de dată mai recentă ce ni-l oferă o revistă germană datată după războiul mondial: „În captivitatea germană erau mulți prizonieri francezi, soldați și ofițeri. S'a constatat, că soldații erau mai nepăsători față de religie, nu însă și ofițerii. La aceștia din urmă rugăciunea și alte manifestări religioase erau quasi lege, dela cari nu se abăteau”. Și explicarea acestui caz ciudat iată-l: în Franța masele poporul studiază în școalele de stat, în cari este știut că religie este prohibită. Bisericii catolice — foarte bine organizată, — i-a rămas libertatea de a-și ridica școale secundare și universități de model, în cari biserica activează în mod exemplar. Astfel se explică felul, că intelectualul francez e mai religios și ca țaranul francez, dar și ca intelectualul nostru. La concetățenii noștri romano-catolici, sau chiar protestanți, majoritatea credincioșilor, cari cercetează biserica o formează femeile. Și la noi a fost așa, zic a fost până eri alaltăeri, pânăce „emanciparea femei” nu

devenise o dogmă a ei. Educația ei religioasă ca o zestre incalculabilă a fost adusă de acasă și a fost cultivată și în noul ei cămin, copiii ei, — căci pe atunci aceștia nu erau o adevărată plagă — erau educați de dânsa în sentimentele ei. Decând însă femeia „cultă” a zilelor noastre a gustat din dulceața emancipării, de când a gustat fumul de țigară și privindu-se acasă și pe stradă în oglindă, a aflat că îi stă mai bine cu rujul pe buze și și cu sprâncenele smulse, de atunci a început, — și aceasta durere aprobată de bărbat, — să-și lase în parângenire căminul, odraslele dacă le are, sau o are, se și-le lase în seama „Fräulenelor” și să se alerge după distracții „moderne” aiurea. Religia, biserica, nici ca idee nu mai există în sufletul ei.

Religiunea este o datorie a fiecărui om, pentru că este dela Dumnezeu și servește la preamărirea Creatorului. Fiecare om își are originea dela Dumnezeu. Nu noi ne-am făcut, ci El. Nu noi cu puterile noastre proprii ni-am așezat între ființele vii. Noi nici nu am fost întrebați măcar, dacă voim sau nu voim să existăm, asemenea nu am fost întrebați dacă suntem mulțumiți cu părinții pe cari li avem, sau cu talentele pe cari le avem, cu patria a cărei fii suntem, sau cu starea socială în cari ne aflăm fiecare. Dumnezeu cu puterea Lui, l-a așezat pe fiecare acolo, unde este și orce am face această stare de lucruri noi nu o putem schimba. Să nu ne închipuim că părinții ni sunt singurii noștri urzitori. Dacă ar fi așa, atunci toți oamenii ar fi creați după gustul și dorința părinților lor. Am fi atunci feriți de multe neajunsuri și am fi educați în mod perfect.

Câți dintre intelectualii noștri nu își dau toată osteneala să se convingă pe sine și să convingă și pe alții, că adevărul despre existența lui Dumnezeu, nu este decât o nălucire izvorâtă dintr'un suflet religios și că existența Lui este de domeniul fanteziei, bun pentru povești. Un poet german îl numește pe Dumnezeu un judecător sever. Intelectualii noștri ar dori ca Dumnezeu să nu existe, prin urmare să tem de judecător, a cărui existență li incomodează, caută prin urmare să-l alunge din sufletul lor și al semenilor, aruncându-se cu trup cu suflet fie în mrejele indiferentismului, fie în mrejele diferitelor științe. Oare prin faptul că intelectualul nostru neagă existența lui Dumnezeu, Dumnezeu va fi detronat din măreția tronului său?

Omul ca individ și ca colectiv este creat pentru preamărirea lui Dumnezeu. Ea obligă pe rege, ca și pe salahor, ea obligă pe cărtu-

rari și înțelepți, ca și pe omul simplu în covoriat asupra coarnelor plugului său. Bunul Dumnezeu ni-a adus la existență cu un scop demn de măreția Lui. Dacă nu ar fi așa, El nu ar fi atotînțelept. Demn de Dumnezeu este numai El însuși, căci altcum ar trebui să ne cugetăm la cineva, care este egal Lui, sau mai mare. Și pentru că Dumnezeu nu a creat pe nimeni egal sie și, sau mai mare, prin urmare omul creat fiind mai mic, este creat pentru a servi lui Dumnezeu. Noi mai susținem, că Dumnezeu este prea sfânt și drept. În conformitate cu aceste însușiri ale sale, El trebuie să dea omului ceea-ce este a omului și să pretindă în schimb, ceea-ce omul îi poate oferi. Iar ceea-ce omul îi poate oferi este onoarea în cel mai înalt grad, adorațiunea și iubirea desăvârșită, ceea-ce constituie *Religiunea*. Noi — este adevărat — ne putem opune, putem să nu îndeplinim, această datorie a noastră, căci suntem creați ființe libere, însă datoria rămâne datorie; ori o negăm, ori o împlinim, iar „nedreptatea” noastră nici când nu va putea ajunge „dreptate”. Omul primește dela Dumnezeu binefaceri și daruri, prin urmare prin acceptarea acestora, să ivesc datoriiile noastre.

Religiunea nu este numai recunoașterea și împlinirea datoriiilor către Dumnezeu, ci ea se naște și din diferite alte necesități. Omul are indispensabilă lipsă de religie și pentru a duce o viață omenească. Omenească se poate numi viața noastră numai atunci când e ridicată și nobilitată prin virtute. Contra virtuții duc o luptă aprigă chiar în trupul nostru dușmanii ei de moarte ș. a. nesățioasele noastre poftă, nenumăratele patimi, cari toate voesc să fie satisfăcute în contul conștiinței și a virtuților noastre. Acești dușmani ai virtuții pot fi ținuți în frâu numai prin religie. Unde ea lipsește omul devine fără scrupul, rol al patimilor, care cu timpul își uită de însușirile bune ale sufletului său. Acolo însă unde religia stăpânește inima, acolo omul va fi în stare să ridice un puternic dig împotriva valurilor pătimăse.

Să nu ni-se obiecționeze, că și oamenii religioși sunt de multe-ori sclavii patimilor. Este adevărat, dar nu din cauză că ei sunt religioși, ci pentru că religiozitatea lor e mai mult exterioară, sufletul lor însă e prea puțin religios. Murășul a putut inunda în a 1932 o parte a Aradului nu pentru că a avut dig, ci pentru că digul acesta a fost prea învechit și mâncat de vremuri. Rămâne deci stabilit un lucru și a.: *viața adevărată o dă numai vir-*

tutea, iar virtutea este susținută numai de religie.

Prea decăzut trebuie să fie cineva ca să nu recunoască că orice om este păcătos și vinovat înaintea legilor lui Dumnezeu, prin urmare omul are neapărată nevoie de religie. Desvinovățirea nu are valoare. Conștiința acest judecător incoruptibil, acest ochiu alui Dumnezeu așezat în sufletul omenesc, va reduce la tăbere desvinovățirea. Și oare nu ni-o vedește în deajuns aceasta, experiența de toate zilele? De câte ori acest judecător nu ni-a nimic bucuriile pământesti, deși omul nu a înceta să apară cu fața zimbătoare, dar cu sufletul crispat de durere? Când credea păcătosul că totul e uitat, deodată apare conștiința cu judecata ei severă, cauzându-ne răni adânci, răni cari nu au mai putut fi vindecate cu nici un fel de descoperire sau invenție a înțelepților lumii acesteia. Numai și numai religia poate oferi adevăratul leac, dând vinovatului speranța iertării și a îndurării așezând zăbranicul uitării liniștite peste toate.

Oricare om, de ori unde ar fi și pentru că este om, are neapărată lipsă de mângâiere. Nimeni născut fiind, nu e cruțat de durerile vieții. Nu există casă fără vae și nici nu a fost vreodată. Ori unde arunci privirea vezi cum se prelinge ca un nuor negru asupra lumii durerea, care cuprinde în ghiarele sale palate și colibe, inimile bogăților ale săracilor și nenorociților deopotrivă. Nu e cruțat nimeni de ea. Cine cutează să se apropie de sufletele cari au fost adânc brăzdate de durere? Nimeni! adecă totuși da și anume: *Religia*. Ea ne alină, aducându-ne aminte, că nimic nu se întâmplă în lume fără de știrea Celui de sus. Ea ne asigură, că fiecare firicel de păr de pe capul nostru este numărat și nici unul nu va pieri sau se va albi fără știrea Lui. Ea ne asigură că Preabunul ne iubește și atunci când ne muștră sau ne pedepsește.

Intelectualii noștri au o chemare sfântă și anume de a fi — fiecare după puterile lui și în cadrul aptitudinilor lui, — conducător și luminător al maselor poporului. Așa medicul, inginerul, avocatul, profesorul etc. Cum își vor putea îndeplini însă această sfântă chemare, dacă ei susțin că religia e o superstiție detestabilă, totuși bună însă numai pentru țaran? Ei negă, ceea-ce admite unei alte clase de oameni. Însă dacă religia există, atunci este ea obligatorie pentru toată lumea, pentru ministrii, ca și pentru lustrugiu, iar dacă nu există, atunci nu există pentru nimeni. Ceea-ce este adevărat, adevărat este pentru toată lu-

mea; nu este religionea un adevăr pentru toată lumea, atunci religionea este falsă și mincinoasă.

Își mai dau seama intelectualii, că atitudinea lor față de religione este jignitoare pentru popor? Fiecare om are dreptul de a pretinde să nu fie amăgit și înșelat. Prin urmare dacă tu în mod intenționat duci în eroare pe deaproapele tău, atunci comiți cea mai perfidă rea voință față de dânsul. Se cheamă rea voință cătră popor, dacă îi impui lui religionea ca o povară, câtă vreme tu o privești ca o gogoriță.

Am zis la început că preoțimea noastră este direct desconsiderată și apostrofată cu „popa” „părințele” „taicule” ș. a. m. d. De ce? sau că este prea mărginită și nu observă nebunia pe care o reprezintă și o servește, sau urmărește sub scutul reverenței alte scopuri, și atunci ipocrizia îl descalifică. Așa o zic surtucarii noștri. Dar oare este posibil ca preoțimea noastră în cele aproape două mii de ani de existență să nu fi observat nebunia religiei creștine, pe care o observă azi oricare cizlic, comunist sau francmason? La care făclie și-au aprins acești intelectuali lumina rațiunii lor atât de strălucită, în cât li este clară „nebulnia popilor”? Câte nopți de studiu serios au petrecut ei judecând, contemplând și trăgând apoi concluziunea, că religionea noastră este o amăgire rușinoasă? Este cea mai gravă injurie a arunca în fața preoțimii, că aceștia nu ar fi decât niște „funcționari” de cea mai slabă calitate a religiei și încă din ipocrizie. Oare nu i-se aruncă acestei tagme, — cu un trecut istoric și un prezent dovedit de absolut necesar, — și stigmatul de „mincinoasă”? Cum stăm însă atunci cu martirajul preoțimii din Rusia, din Spania? Ce dovedesc zecile de mii de preoți morți ca martiri pentru chemarea lor divină?

Afirmațiunea intelectualului, că religionea e bună numai pentru popor zdruncină flința religiei și prin aceasta nimiceste întreaga societate omenească. Căci conform celor amintite, cine s'ar mai socoti ca făcând parte din țărănime? Cei puternici, cei bogați, intelectualii nu, ceice știu scrie și ceti iarăși nu, muncitorii și mai puțin. Să ni-se arate care este granița prin care se limitează mulțimea intelectualilor și mulțimea țăranilor; unde se începe datoria de a se supune religiei și unde se începe și apoi se termină liberarea de aceasta datorie? Nimeni nu poate să o arate! Exemplul dat de intelectuali oare nu va prinde rădăcini și în sufletul țăranului căutând să scape și ei de

acest jug lefăindu-se apoi în tot ceea ce e permis și nu e permis și atunci?

Dacă se va nimici din sufletul țăranului ideea religiei, sunt rupte atunci toate legăturile tuturor ordinilor sociale. Căci ce ține în echilibru societatea omenească?; fără îndoială: siguranța personală, autoritatea, sfințenia proprietății și a căsătoriei, scurt observarea poruncii a X-a a decalogului. Ea însă se sprijinește pe Dumnezeu, căci mijloacele pământești — armata, jandarmii, — nu ar putea-o susține. Sau se vor găsi surtucari cari să zică, că ar oferi garanță suficientă științele? Răspunsul să și-l dea tot ei.

Stând lucrurile astfel, apelăm la acei intelectuali cari au rămas credincioși convinși ai religiei moșilor și strămoșilor, să întindă mână de ajutor preoțimei desinteresate și să acționeze prin vorbe și prin fapte, ca această pecingină distrugătoare de suflete să dispară din casa fiecărui Român. O dacă în satele și orașele noastre am avea numai intelectuali adevărat credincioși, ce influință binefăcătoare ar exercita asupra blândului nostru popor, și și la rândul său Statul românesc, ce foloase incalculabile ar putea trage.

G. Popoviciu

Sărbătorirea părintelui Dr. TEODOR BOTIȘ

Sâmbătă în 21 Nov. a. c. în ziua praznicului *Intrarea în Biserică* foștii elevi și mai mulți stimători din Arad, ai părintelui Rector dela Academia noastră teologică, au organizat o caldă serbare de stimă și iubire pentru părintele Botiș, care, după cum se știe a fost avansat de P. S. Sa Episcopul Andrei, la demnitatea de Iconom-stavrofor.

După sf. liturghie, la care au participat mulți intelectuali, fiind de față P. Sf Sa Episcopul Andrei, părintele Iconom-stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu, a rostit în genunchind, o rugăciune pentru sănătatea sărbătoritului.

De aci publicul, a trecut în sala festivă a liceului Moise Nicoară, unde s'a desfășurat serbarea. Este știut că sub regimul maghlar, părintele Dr. T. Botiș a propus religia la elevii ortodoxi ai acestui liceu și alte școli secundare de stat, timp de peste două decenii.

Serbarea s'a început cu imnul „Ceriurile spun” executat armonios de corul studenților teologi. Apoi P. S. Sa părintele Episcop Andrei, în calitate de fost elev de liceu al sărbătoritului, a rostit o vorbire impresionantă, arătând cum în vreme ce la studiile profane predate în ungurește la acest liceu, erau jignite cele mai scumpe sentimente ale elevilor Români, ora de religie era așteptată de ei ca niște clipe de profundă reconfortare sufletească. Aici apărea iubitul și blândul lor „catechet” Dr. Teodor Botiș, care le picura în suflet, nădejdea unui viitor plin de fericire pentru poporul și Biserica românească.

În numele liceului M. Nicoară, a rostit o cuvântare frumoasă directorul A. Crișan, care a arătat calitățile distinse ce împodobesc pe părintele Dr. Botiș și datoria elevilor de-a cultiva vârtuțile sădite în inimile lor de foștii lor profesori.

Iar părintele S. Ștefea, urmașul sărbătoritului la catedra de religie, a rostit o cuvântare concisă, în care aduce omagiu fostului său antecesor, căruia îi dorește să se bucure până la adânci bătrânețe de fructul ostanelor sale, depuse cu o așa de mare intensitate pentru fortificarea și prosperarea neamului și Bisericii românești.

Profund emoționat părintele Botiș, aduce mulțumiri lui Dumnezeu că l-a ajutat să vadă pe unii dintre foștii săi elevi, cum este P. S. Sa Episcopul Andrei, ocupând demnități de înaltă valoare morală în conducerea patriei noastre.

Serbarea organizată în cinstea sa o vede prin prizma educației, cu un caracter național, când se sărbătorește înălțarea poporului nostru din robia umilitoare a trecutului. I. Prea Cucernicia Sa zugrăvește în cuvinte vibrante icoana trecutului, când guvernul unguresc cerea catichetilor, să propue religia în limba maghiară, lucru pe care d-sa nu l-a luat la cunoștință.

La fine publicul a făcut ovații de caldă iubire și stimă părintelui Botiș.

Serbarea s'a sfârșit cu o masă comună aranjată în cinstea sărbătoritului la Cercul Românesc.

Problema suferinței în lumina creștinismului

„Orice muștrare, la ceasul ei, nu pare că e de bucurie, ci de înfrustare; dar mai pe urmă dă celor încercați cu ea roadele păcii și ale dreptății” (Evrei 12, 11).

Ceea ce mai deosebește pe om de Dumnezeu, e și suferința. Dumnezeu nu suferă. Omul da. De n'ar suferi, ar fi și el un fel de Dumnezeu. Și omul, n-a voit să rămâie un fel de Dumnezeu. A ascultat de diavolul voind să fie mai mare decât Creatorul lui. Așa a venit suferința în lume. Prin voia omului. E o pedeapsă a neascultării.

Suferința însă, lovirile soartei, scârba, înfrustarea, sub orice formă s-ar abate asupra individului și a popoarelor, nu e spre peirea omului. Intocmai după cum primăvara, de pildă, plugarul paște cu turmele grâul prea pornit și vierul scurtează lăstarii prea crescuți, întocmai după cum un medic ne prescrie adesea și leacuri amare, împunsături și tăeturi în corpul nostru în scopul vindecării, așa și Dumnezeu permite lovirile soartei spre mântuirea noastră. Durerea educă. Te face om. Te umilește. Te readuce la real. La starea trăită de cei mulți din lumea aceasta.

Dumnezeu însă a întocmit lumea în așa fel, ca să fie zi de zi în gura omenirii această „zăbala”: suferința. Fără zăbala aceasta în gură, omenirea, omul, asemenea unui armăsar neînfrânat ar alerga spre păcat, spre pierzare.

Un bun exemplu de ceea ce face suferința din om, e cel din Evanghelia dela Luca 8 41-56: Într'o vreme când prejudițiile erau mai în putere chiar decât azi, un mai mare al soborului jidovesc, Iair, cade la picioarele Aceluia ce era considerat de sobor ca dușman. Boierul Iair, cel chemat să apere poporul de rătăcirii, cu riscul de a fi certat și chemat la ordine de colegi, cade la picioarele „numitului” Iisus din Nazaret cerând să-i scape fica dela moarte. Tot în aceiaș Evanghelia se spune că în aceiaș zi, o femeie — cu o neputință de tot intimă — se dă în vileag numai și numai să se scape de suferința ce a pus pe ea stăpânire. Două cazuri deci de umiliri, de ingenunchieri din partea unui aristocrat și a unei femei; adică din partea a lor două ființe cari bucuos fac orice numai să nu se umilească. În zilele noastre deasemenea vedem pe câte unul, după îndurarea unei suferinți, devenind mai creștin, mai filantrop, mai de omenie.

Așa că putem zice, că durerea, suferința,

apropie de Dumnezeu. *Ceea ce nu te îndeamnă să faci, ceea ce nu poți face din iubire față de Dumnezeu, față de aproapele, o faci prin intermediul suferinții. Suferința e lăsată să împlinească scâpările, uitările iubirii.* „Sunt abisuri adânci unde stau ascunse comori neprețuite și unde puterile sufletului nu sunt în stare să sape. Acolo e de lipsă fulgerul durerii” (Emil Bougaud).

Și priveliștea, că adesea, celui bun i-e dat să albească multe scârbe și necazuri decât cel rău, să nu ne fie spre poticneală. Știți de ce cel nedemn nu e întotdeauna lovit? Fiindcă dacă am căuta, am afla de bunăseama pe cineva în jurul lui care pătimește în tăcere și de bună voie. Am afla câte un soț care plânge, câte-o mamă, copiii care și împreunează naiv mânuțele spre rugăciune, cari aruncă așa zicând în blidul cântarului, plânsul, suferința, virtutea, ca să contrabalanseze fărădelegea și ticăloșia ce se aruncă în celalalt blid.

„Nu cutez — scrie E. Bougaud — a te îndemna să cauți durerea; dar când vine, nu o respinge. E o prietenă. Înțelege-o! Înțelege acest al doilea botez din care poți ieși așa de curat”. Impăratul David de pildă, a ieșit cu bine, curat, din acest botez al durerii. *„Bine e că m'ai smerit Doamne, căci am învățat să păzesc legea ta”. „Înainte de a suferi am păcătuit, dar acum păzesc cuvântul tău”* (Ps. 118, 71 și 67).

Fiecare om valorează atât cât a suferit. De altfel, Dumnezeu nu duce la infinit ispita: „Dumnezeu nu va îngădui ca să fiți încercați peste puterile voastre” (Cor. I. 10, 13).

Pr. Gh. Perva

Biserica dominantă și egala îndreptățire a cultelor

De Dr. L. Iacob prof. univ.

(Urmare)

Pentru realizarea actului acestuia de dreptate, pentru așezarea bisericii naționale la locul de cinste care i se cuvine — pentru legăturile istorice cu Statul, pentru luptele pe cari le-a dat și pentru prigonirile suferite ca să păstreze neîntinat sufletul neamului — trebuie să fie mobilizate și conștiințele ortodoxe. Un rol frumos revine în privința aceasta Frăției ortodoxe române, asociația religioasă a Românilor ort. din

Mitropolia Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului. Fiii credincioși ai bisericii — laicii — s'au înrolat în armata bisericii, pentru a determina domnia principiilor creștine ortodoxe în toate domeniile vieții sociale, ca să a firme și să apere în orice împrejurări credința ortodoxă, prestigiul și drepturile ei în viața de stat; să prevină și să combată orice acțiune dăunătoare Bisericii ortodoxe și Statului român întregit și să păstreze tradițiile și datinele strămoșești (Statutele F. O. R.-ului, art. 2).

Frumos program, înălțător program. Și vrednici de laudă toți cari vor lucra la realizarea lui.

Cei ce se angajează în calea aceasta împlinesc o datorie de buni creștini, fiindcă apără comoara de mare preț a ortodoxiei, care în lungul șir al veacurilor a suferit prigoniri și nedreptățiri de tot felul, dar ea n'a prigonit și n'a nedreptățit pe nimenea niciodată.

Împlinim și o datorie românească, căci apărând patrimoniul bisericii naționale, ortodoxia românească, apărăm sufletul românesc plămădit — la umbra altarelor sub influența învățăturilor vestite de biserică — din bunătațe, blândețe, compătimire, răbdare și iertare.

Îndrăsnim să spunem, fără teamă de exagerare, că religia ortodoxă — legea românească, a dat poporului românesc cel mai blând și cel mai creștinesc suflet. Istoria, care înregistrează persecuții religioase, nu poate arăta nici o prigoană îndreptată de poporul românesc împotriva celor de altă credință. Un merit, care nu se va lua ortodoxiei românești niciodată.

Acest suflet creștinesc și românesc să-l păstrăm și să-l apărăm.

F. O. R.-ul va binemerita dela Neam și Biserică, purtând steagul acestui crez ortodox și românesc, în semnul căruia vom învinge.

(Fine)

Servicii divine și meditații religioase în Arad

După cum s'a relatat în numărul trecut al revistei noastre, Miercuri și Sâmbătă seara la ora 6 și jum. s'a slugit în catedrala din Arad slujbe divine. Miercuri seara s'a slugit Acaftistul Domnului Iisus Hristos, în mod evlavios. A impresionat rugăciunea dela fine ro-

stită de P. S. Sa părintele episcop Andrei.

Sâmbătă seara s'a făcut utrenia pentru Duminecă Dimineața.

A fost un deliciu sufletesc pentru public să auză toată utrenia cu sfetiline, antifoane, catavasil etc, cântate unison de toți studenții teologi. A plăcut foarte mult și ar fi consult, ca după putință să se introducă cântarea utreniei și liturghiei în mod colectiv, de către toți creștinii.

Prima și a doua meditație religioasă, a ținut-o P. S. Sa Episcopul Andrei, în sala festivă a Academiei teologice, în fața unui public select, compus din doamnele de elită, domni și alți intelectuali și studenți din Arad.

P. S. Sa a vorbit în mod subtil câte o oră întreagă, despre Moarte, Judecată și păcat.

Licitație minuendă

În baza aprobării Ven. Cons. Eparhial Nr. 5435/936 Cons. Paroh. Ort Rom. din Ilteu publică licitațiune cu oferte închise pentru edificarea bisericii, construcție de cărămidă, cu prețul de strigare de 289.473 lei plus materialele (în natură) prevăzute în deviz în valoare de 121.053 lei.

Planul și devizul se pot conzulta în orice zi la oficiul parohial.

La oferte se anexează garanția de 10% în număr.

Terminul de licitație este Duminecă în 20 Decemv. 1936 ora 2 d. m., în localul of. paroh.

Consiliul parohial, pacă are voie, va putea trece la licitație orală.

Tot acest Consiliu își rezervă dreptul a încredința lucrarea antreprenorului care prezintă cea mai bună încredere.

Amatorul nu pot pretinde nici un fel de cheltuială.

Ilteu 15. XI. 1936.

preot. **Petre Binchiciu**
președ. cons. paroh.

Concurse

Pentru îndeplinirea parohiei Rădești devenită vacantă prin moartea preotului Avram Giurgiu, în baza ord. Ven. Consiliu Eparhial Nr. 6459/936 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“

Venitele împreunate cu acest post sunt

1. Sesiunea parohială constătătoare din 24 jug. pământ parte arător, parte tânăș.

2. Stolele egale.

3. Birul parohial dela fondul de bucate înființat spre acest scop 7 Hl. cucuruz.

4. Casă parohială cu intravilan și supraedificate.

5. Intregirea salariului dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

6. Parohia e de clasa a treia.

7. Conform art. 26 din Reg. văduva preoteasă și orfana rămân în casa parohială timp de 6 (șase) luni, până la 16 Martie 1937, și au drept la jumătate din venitul parohiei un an întreg după moartea preotului Avram Giurgiu.

Alesul va predica regulat în sf. biserică, și va catehiza la școlile din loc, — asemenea va suporta toate dările după beneficiul său.

Reflectanții la acest post după prealabilă încunoștințare a protopopului se vor prezenta în sf. Biserică din Rădești spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric.

Cererile ajustate cu documentele prescrise, adresate Consiliului parohial din Rădești se vor înainta oficiului Protopopesc din Gurahonț.

Consiliul parohial din Rădești, în înțelegere cu *Const. Lazar* protopop. 2—3

—□—

În conformitate cu ordinul Consiliului Eparhial Nr. /1936 prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile pentru îndeplinirea parohiei din Păuliș devenită vacantă prin moartea preotului Corneli Popescu.

Parohia este de clasa I.

Venitele parohiei sunt:

1. Locuință în edificiul școlii confesionale.

2. O sesiune parohială de 32. jug. cad.

3. Birul legal.

4. Stolele legale.

5. Salariul dela Stat.

Preotul va catehiza la școlile din loc, la care va fi repartizat și va achita toate impozitele către comună și stat, după beneficiul parohiei sale.

Cei ce doresc să ocupe acest post își vor înainta cererile de concurs, instruite reglementar și adresate consiliului parohial din Păuliș, oficiului protopopesc din Radna, iar dâșii, cu observarea dispozițiilor art. 33 din Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în sfânta biserică din localitate, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric.

Din ședința ținută la 18 Octomvrie 1936.

Consiliul parohial din Păuliș în înțelegere cu *Procopiu Givulescu* protopresbiter. 2—3